

● **Sa svojom najvjernijom publikom - školarcima**
Samo je on znao otvoriti nepovjerljivo dijete i doznati ono što drugi nisu, s jedne strane, pa to zatim uobličiti u knjizi. A od prve knjige koristio je priče svojih sugovornika iz radijskih i tv-emisija

● **S danas uspješnom gitaristicom Anom Vidović**
Sedamdesetih Kušec je započeo stvarati na dva kolosijeka: mimo pisanja knjiga, pokrenuo je radijski serijal "Bijela vrana", što je praktično trajao do jučer - njegovu 45. godišnjicu proslavio je 2017.

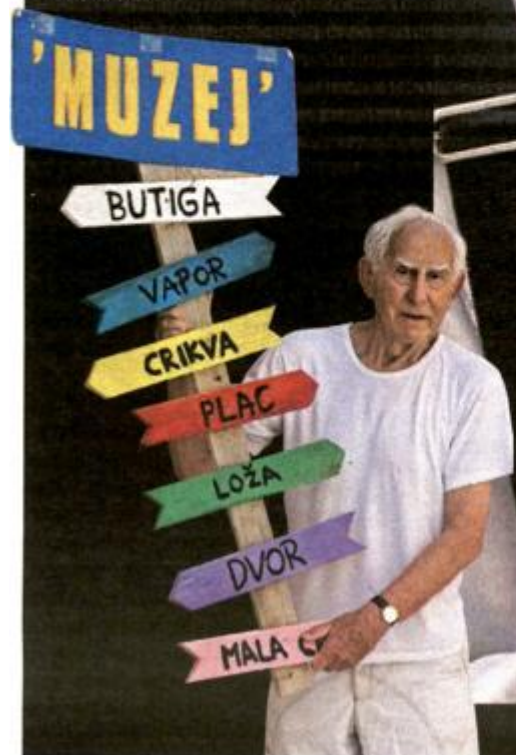
● **Obitelj**
Mladen Kušec s obitelji: imao je i dvije starije sestre i starijeg brata: čuvajući njihovu djecu, svoje nećake, smišljajući im pripovijesti

● **Odrastanje**
Mali Mladen Kušec s ocem: odrastao je u specifičnom dijelu Zagreba, u Željezničkoj koloniji, iza stadiona u Maksimiru

Pisac koji je našao ključ za sreću

Mnogima će ostati upamćen kao radijski glas djetinjstva, drugima je bio najdraži lektirni autor. Vještinu pričanja izvježbao je kao dječak čuvajući osmero nećaka u Željezničkoj koloniji. Pred mikrofonom učio je govoriti sramežljive i povučene mališane. Bio je rijetki sugovornik koji je razumio djecu i koja su, zauzvrat, vjerovala njemu

Čovječe! Djeca uvrede pamte cijeloga života i to ih određuje. A ne samo knjiga, učenje i ocjene! - govorio je Kušec

ŽELJKO IVANJEK

Prekjučer je umro slavni pisac i novinar Mladen Kušec (r. 24. II. 1938), nedodirljivi glas djetinjstva radija i televizije za naraštaje klinaca, rijetki sugovornik koji je razumio djecu i koja su njemu, zauzvrat, vjerovala.

Ostavlja iza sebe 30-ak knjiga, ili po njegovom računu iz jednog intervjua - uključuje li se i brojne utilitarne - njih 100-tinjak, te bezbroj dragulja u arhivima spomenutih medija, što govore o skoro šezdeset godina naše prošlosti videne iz jedinog zbiljskoga očista, onog dječjeg. Govore i o jednom neumornom tragaču i putniku.

Mladen Kušec proveo je formativne godine u specifičnom dijelu Zagreba, u Željezničkoj koloniji, iza stadiona u Maksimiru, tamo gdje se društveni život vodio u parku, kod samostana, i jasno se čuo vlak s obližnje pruge. Još su tamo letjeli aeroplani. Možda to ne bi trebalo reći da Kušec nije pazio, kao dječak, na djecu svojih dviju starijih sestara i brata, na njih osmero: smišljao je za njih pripovijesti i učio.

Prijelomna godina

Napokon, tako je počeo pisati, pažeći da ne griješi u idućem prepričavanju. Bili su strogi suci, pa bi ga ispravljali. Poslije je diplomirao jugoslavistikom na Filozofskom fakultetu i zaposlio se 1963. na Radio Zagrebu; a godinu prije toga izvješćivao je iz Skoplja razrušenog potresom. Novinarstvo je učio od viješti do komentara, i na tome je ostao zahvalan mentorima, uvjeren da se najprije mora izučiti zanat. Isticao se u raznim radio-formatima, da bi odnio, nekoliko godina kasnije, rukopis prve knjige, pjesama za djecu, iz radijske redakcije u Jurišićevoj 4 do izdavača, Mladosti, u Ilici 30 ("Dobar dan!", 1970).

Prva Kušecova knjiga izašla je iste godine kad i "Nevidljiva Iva" Zvonimira Baloga, što je bila prijelomnica u hrvatskoj poeziji za djecu. Bez obzira na njezin uspjeh, nastavio je rad pred mikrofonom i ubrzo postao stanovnik svakog "malog"

kućanstva. Enciklopedija Kušecove knjige opisuje ovako: "Njegove pjesme i prozu povezuje prožetost humorom te jednostavno progovaranje o temama zanimljivima djeci. Najbolje su mu one knjige u kojima se uobličava tzv. filozofija djetinjstva ('Plavi kaputić', 1974) te dječje ljubavne pjesme ('Volim te', 1973)." To su dva snažna argumenta zbog kojih je Kušec bio najdraži lektirni pisac u nižim razredima. Učio je govoriti sramežljive i povučene.

Sedamdesetih Kušec je započeo stvarati na dva kolosijeka. Mimo pisanja knjiga, pokrenuo je radijski serijal "Bijela vrana" što je praktično trajao do jučer - njegovu 45. godišnjicu proslavio je 2017. Posao na radiju i za pisačim stolom kod njege se križao, baš kao tračnice; primjerice, prema jednoj radioemisiji "Bijela vrana" napisao je roman "Donatela" (1989). U 80-ima je dvama kolosijecima dodao i treći: televizijski. Desetljeće je "otvorio" radijskom "Tonkicom Palonkicom frrrr", koja je svojim zvukom "ostvarila novo poglavlje povijesti emisija za djecu", a uskoro ga nastavio dokumentarnom tv-serijom "Patuljci pojma nemaju".

Medijske suprotnosti kod njega su se povezivale, štoviše spajala ih je središnja, zajednička osobnost: dijete i njegov svijet. Ona iskrenost i prisnost koju je "izučio" u sporazumijevanju s nećakima na Željezničkoj koloniji očitovala se u njegovim razgovorima s nepoznatom djecom, kako pred mikrofonom, tako i pred kamerom; jednako tako u književnim naslovima. U tome je Mladen Kušec iznašao jedinstvenu poetiku. I rukovodio se njome bez obzira na godine; radio je poslije penzije 2007., jednako kao i prije.

Zbog Kušecova medijskog rada književnost nije trpjela, objavio je 15-ak romana za djecu, primjerice:

Zbog medijskog rada Mladena Kušeca književnost nije trpjela, objavio je 15-ak romana za djecu

MARKO TODOROV / CROPIX

ZELJKO GRGIĆ / CROPIX

S unukom na premijeri dječje predstave "Veli Jože" u Kazalištu Trešnja 2010. godine

generacija klinaca

"Tonkica Palonkica frrr" svojim je zvukom, smatra se, "ostvarila novo poglavlje povijesti emisija za djecu"

"Slijedi me" (1989), "Mama, tata i ja" (1992), "Zagrli me" (2002), "Zlatni potok" (2003), "Pijetao koji je pao s ne-

ba" (2004) i druge. Prošao je klasičan književni put, od poezije prema prozi. Isto tako, iskušao se u dramskom radu pišući teatarske adaptacije svojih pjesničkih i proznih djela ("Volim te", 1972; "Čudo u ormaru", 1980 itd.). Pregled naslova Kušecovih brojnih slikovnica pokazuje da se nije libio poučnih zadaća ("Priča o prometnim znacima", 2003), smatrao ih je važnim, kao i Ivana Brlić Mažuranić.

Živi dijalози

Na pitanja o svom radu i pristupu djeci odgovorio je lakonski: "Nekad davno imao sam na televiziji emisiju, zvala se 'Gledaj me u oči', jako mi se sviđala. I to vam je to. Svake su oči jedna priča." Ali, samo je Mladen Kušec znao "otvoriti" nepovjerljivo dijete i doznati ono što drugi nisu, s jedne strane, pa to zatim uobličiti u knjizi. A djeca vole Kušecove knjige baš zato što ih je prepoznao, kao u živom dijalogu: "Čovječe! Djeca uvrede pamte cijeloga života i to ih

određuje. A ne samo knjiga, učenje i ocjene!"

Knjige koje je posvetio rodnom Zagrebu zauzimaju posebno mjesto u Kušecovom opusu. Kao da je s njima čekao zrele godine: dovoljno je spomenuti "Krijesnice predgrađa" (1994) i "Sredina! Pomaknite se naprijed!" (2016). Prvu je posvetio Željezničkoj koloniji u Maksimiru; ona predstavlja viđenje jednog davnog vremena koje posvjedočuju fotografije stvarnih dječaka iz pišćevog djetinjstva; tzv. generacijska knjiga. A priče druge knjige pisac je okupio oko plavog tramvaja i gradskih ulica.

Kušec je od prve knjige, koju su ilustrirali učenici osnovnih škola, koristio radove i priče svojih sugovornika iz radijskih i tv-emisija. Zato se ti živi dijalozi doimaju kao građa za njegove knjige. U njima je našao poticaje i dijelove stvarnosti na kojima se zaustavljao, gradeći neka, ne sva svoja književna djela. Vjerovao je djeci, kao ona njemu, što ga je učinilo samosvojnim u hrvatskoj književnosti.

"Ubili su mi kuću"

U zbirci zapisa s temom iz Domovinskoga rata "Ubili su mi kuću" (Zagreb, 1991), koju čine "realistične priče temeljene na iskustvu djece prognanika, svjedoči o utjecaju rata na odrastanje". I pamti: "Nevjerojatno da je u to doba meni jedino Mladost objavila knjigu 'Ubili su mi kuću', o djeci u progonstvu. Naslov knjige je rečenica jedne djevojčice kojom je opisala što joj se dogodilo."

Za svoj novinarski rad Mladen Kušec primio je brojne nagrade, od one na Tjednu radija JRT-a u Ohridu 1977., i 1983., do nagrade HRT-a Ivan Šibljak za životno djelo 1991.; za roman "Mama, tata i ja" dobio je nagradu za najbolji roman za mladež Mato Lovrak. Pa ipak, najveća mu nagrada ostaju njegove "bijeće vrane", koje su se i sa sijedima sjećale onih davnih dana kada su snimale emisiju po zabitim selima Like, Korduna, posvuda po Hrvatskoj i ne samo njoj. Na kraju, citiram jedan od pozdrava na njegovoj Željezničkoj koloniji, iz pjesme "Pozdravi": Bok, Mladene! □

Epizoda iz ratnih emisija

Izdavačima je uzalud nudio Glavaševićeve "Priče iz Vukovara"

Posebno je poglavlje u Kušecovu životopisu novinarski rad u ratu, o čemu je šutio do prije nekoliko godina. Na Uskršni ponedjeljak 1991. bio je na radnom zadatku na Plitvicama, tada je ubijen Josip Jović. U Titovoj Korenici Kušec je bio uhićen i pretučen... To je zapisano na drugom mjestu. Kao i to da su izdavači odbili "Priče iz Vukovara" Siniše Glavaševića, koje im je nudio njegov urednik Kušec: "Obišao sam hrvatske nakladnike. Moram reći – odaziva nije bilo. Došao sam u Maticu hrvatsku kod svog kolege i prijatelja Mladena Kuzmanovića i do Vlade Gotovca, koji je rekao: 'Mi to objavljujemo'. I tako je Matica izdala to prvo ratno izdanje".

MATKO BILJAK / SLOBODNA DALMACIJA